

İLKOKUL ÖĞRETMENLERİMDEN ALİ RIZA NALÇACI

Kimlik kartımda doğum tarihim 20 Mart 1939 olarak kayıtlıdır. Yani daha sonradan İkinci Dünya Savaşı diye adlandırılacak olan 'büyük harb'in patlamasına altı ay kadar var. Savaş öncesi dünyaya gelen benim kuşağımın ilkokula başlaması ise bu büyük felaketin bitmesinden sonraya rastlamaktadır. Benim yaşıtırlarım da 1946 yılının Eylülünde ilkokula kayıt oluyorlar. Kimler mi Hâkimiyeti Milliye İlkokulu'na kaydolanlar? Emekli profesör Ömer Alptekin, emekli inşaat yüksek mühendisi Mehmet Bildirici, sanayici Süleyman Şakalak, Dağcılık ajanı Recai Kıcıkoğlu, İstanbul'da tüccar Hasan Yeşilkaya, esnaftan Kadir Acar, Mevlüt Ay, ben ve daha niceleri.

Okul bildiğim bir yerde... Rahmetli babam sadece kayıt için götürdü, bir de ilk gün... On-

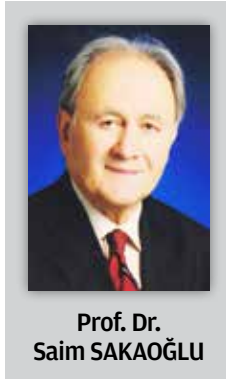
dan sonrası kolay... Komşuya gider gibi okula gidip geliyorum. Siyah önlük, beyaz yaka o yılların klasikleşmiş okul kıyafeti.

Zekiye İzgi⁽¹⁾ öğretmenim

beni tam beş yıl boyunca okutacak asıl öğretmenim... 'asıl öğretmenim' diyorum, bir de 'ara öğretmenlerimiz' vardı. Onlar bazı sınıflarda okurken belli derslerimiz için gelirlerdi. Bunlar **Muzaffer Erkoçak** ve **Ali Rıza Nalçacı** (1896-

1973)⁽²⁾ idiler. Biz bu öğretmenlerimizle dersimizi işlerken Zekiye öğretmenimiz de onların sınıflarına ilgili konuları işlemek üzere giderdi.

Muzaffer Erkoçak'ı 55-60 yıl öncesinin son derece sakin olan

Prof. Dr.
Saim SAKAOĞLU

(1) Saim Sakaoğlu, "İlkokuldan Hayata: 2 İlkokuldaki Öğretmenlerim ve Arkadaşları", Akademik Sayfalar, C. 16, S. 15, 4 Mayıs 2016, s. 225.

(2) "Vefatının 44. Yılında Konyalı Öğretmen Ali Rıza Nalçacı Özel Sayısı", Akademik Sayfalar, C. 17, S. 13, 26 Nisan 2017, s. 193-208.

"Ali Rıza Nalçacı Özel Sayısı"nın kısıtlı sayfa sayısı nedeniyle Sayın Prof. Dr. Saim SAKAOĞLU'nun bu yazısını özel sayıda yayımlayamadık. Çalışmalarımızın zenginleşerek Ali Rıza Nalçacı kitabına dönüşmesiyle bu yazı da takdim yazısı olarak kitabımızda yer alacaktır. Saygıdeğer hocamıza teşekkür ederiz.

Zekiye İzgi (1909-1989)

Alaeddin Caddesi sakinleri çok iyi hatırlayacaklardır. Onun, bakımlı ve kravatlı kıyafetiyle oradan geçmesi meraklılarının ilgisini çekerdi. Rahmetli'nin fizikî yapısıyla ilgili bir özelliğinden ötürü bir de takma adı vardı. O, bizim yazı derslerimize gelirdi. İki yıl geldi gelmesine de haftalık ders sayısını kesin olarak hatırlayamıyorum. Galiba haftada bir saat üzerinde karar kılacağız. Kareli defterimize yazdırdığı süslü bir sözü hâlâ hatırlıyorum: İnsan her gün ya güzel bir söz işitmeli veya güzel bir müzik dinlemeli.

Ali Rıza Nalçacı öğretmeni-mize gelince... Eskilerin deyişiy-le halim selim bir insandı. Onun haftanın hangi gününün hangi saatlerinde geleceğini bildiğimiz için merakla beklerdik. Ortaya yakın boyuyla sınıfımıza girişin-de hepimiz ayağa kalkar, kendi-

Ali Rıza Nalçacı (1896-1973)

sini selamlardık. Onun derslerini ilkokulun son iki yılında, yani ikinci kademesinde almıştık: 1949-1950 (dördüncü sınıf) ve 1950-1951 (beşinci sınıf).

İlk yılımızı okurken cumhurbaşkanı İsmet İnönü, millî eğitim bakanı ise Türk Dili Profesörü Tahsin Banguoğlu idi. Bu gelişmeleri çocuk yaşına karşılık özellikle o dönemin ünlü gazetelerinde çıkan haber ve karikatürler aracılığıyla kolaylıkla hatırlıyorum. Prof. Banguoğlu, 1960 Kasım'ında başladığım İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde de *Fonetik* dersimizin öğretim üyesi idi.

Derken 1950 seçimlerinin sonunda bu tablo değişti. Ben ilkokul son sınıfı okurken cumhurbaşkanımız Celal Bayar, millî eğitim bakanımız ise Ahmet Tevfik İleri idi. İşte ben böy-

Hâkimiyeti Milliye İlkokulu

le, iki cumhurbaşkanının, iki millî eğitim bakanının dönemlerinde ilkokulumda Ali Rıza Nalçacı öğretmenimizden Din Bilgisi (adı böyle olmayabilir) dersleri almıştım.

O yaştaki öğrencilerin öğretmenleri hakkında hatırlayacağı şeyler pek da fazla olmasa gerek. Yaramazlık yapanları uyararak, daha çok çalışmalarını söylemek ve dersinin konularıyla ilgili fazladan uyarıcı bilgiler vermek... Ama benim hatırladığım bir uygulama bir türlü aklımdan çıkmıyor. Niçin bize de değil?

Ali Rıza Bey dersinin olduğu bir gün sınıfımıza geldi. Gereken saygı gösterisinde bulunduk ve yerlerimize oturduk. Bir süre sonra öğretmenimiz sınıfımızın hemen hemen yarısını oluşturan biz erkek öğrencilerine seslene-

rek dedi ki:

“Siz bahçeye çıkın, sessizce oynayın. Bu dersimizi arkadaşlarınızla işleyeceğiz.”

Biz erkek öğrencilerde bir merak, bir merak ki sormayın gitsin. ‘Acaba Ali Rıza öğretmenimiz kız arkadaşlarımıza ne anlatacak?’

Dersten sonra ne biz erkek öğrenciler kız arkadaşlarımıza ne bir şey sorduk, ne de onlar bir şey anlattılar. Ayrıca öğretmenimiz bu dersi işlerken kendi öğretmenimiz de yanında mı idi, onu da bilmiyoruz. Yaşımız ilerleyince Ali Rıza Bey’in o derste neler anlattığını anlamaya çalıştık.

Pek çok köy, kasaba ve ilçede öğretmenlik yapan öğretmenimizin en uzun öğretmenlik süresi **Hâkimiyeti Milliye İlkoku-**

Ahmet Hilmi Nalçacı (1925-1969)

lu'ndadır⁽³⁾. O, bizim kuşaktan önce gelmiş, bizim mezuniyetimizden sonra başka bir okula geçip oradan emekli olmuştur.

Onu, ayrıca daha sonraki yıllarda Konya gazetelerinin bazılarında genellikle haftalık olmak üzere köşe yazılarıyla da hatırlıyorum. Özellikle Cuma günleri mutlaka bir yazısını okurduk. Onca öğretmenimizin arasında eli kalem tutan birinin olması elbette öğrencilerine gurur veriyordu.

(3) Serdar Ceylan, "Konya'nın Tarihi Okul Yapıları -1- Hakimiyeti Milliye İlkokulu", Akademik Sayfalar, S. 20, 1 Temmuz 2015, s. 318, 320.

Öğretmenimizin bu sakin tavrı yıllar sonra bambaşka bir konuyla gündeme düşüverdi. Oğlu **Ahmet Hilmi Nalçacı** dönemin güçlü partilerinden olan Adalet Partisi'nden belediye başkanlığına adaylığını koyuyordu. Böyle zamanlarda oğulların tanınması ve bilinmesinde ailesinin, özellikle babasının kimliği önem kazanırdı. Oğulun tanınmasında mutlaka babasının kimliği ve Konya'nın sosyal hayatındaki yerinin de önemli bir rolü olmuştur.

Onun kuruluşunda ve gelişmesinde görev üstlendiği derneklerin başında, sonradan adı kısaca *Cemiyet-i Hayriye* olanı gelmektedir. Derneğin kurucuları arasında rahmetli ablam *Hayriye Karpuzoğlu*'nun (1927-27 Şubat 1959) eşi İbrahim Karpuzoğlu da vardır. Ne güzel bir tevafuktur ki Ali Rıza Nalçacı ve Konya'nın seçkin kişilerin bu derneğinin, yani Cemiyeti Hayriye'nin kurulduğu gün aynı zamanda ablamın vefat tarihidir.

Ali Rıza Nalçacı da sağlığında yetişkin bir evladının acısını yaşayanlardan biri... Tıpkı babam gibi... Hattat, imam ve hatip olan babam da öğretmenim gibi yetişkin bir evladının, ablamın ölümünü yaşamıştı. Bu biraz da babaların kaderi mi oluyor acaba?

Başta öğretmenim Ali Rıza Bey olmak üzere, yazımda adı geçenlerin hepsine rahmetler gönderiyorum. Mekânları cennet olsun.

AHMET KAZIM BOLAY (1911-1989)

Ahmet ÇELİK

Bolaylar sülesinden ve Konya ulemasından Hadimli Hacı İsa Efendizade Mehmet Hulusi Efendi (v.1905)⁽¹⁾ oğlu **İsa Ruhi Bolay Hoca** efendinin oğlu olan Ahmet Kazım Bey 1911 yılında Konya'da doğdu. Annesi Ataiye medresesi müderrisi İçelli Tahir Efendi (1848-1912)'nin kızı Şakire **Hanım**'dır. İsa Ruhi Efendi'nin dört çocuğu oldu. Bunlar

1. **Ahmet Kazım,**

2. **Mehmet Hulusi Bolay** (d.1332/1916-v.06.10.1979, eşi Şerife Hanım (d.1332/1916-v.1985'dır. Çocukları Tahir (1947-), Behram (1945-) ve İsa (1950)dır),

3. **Tahire Özüygür** (d. 1934 -v. 1983, Manifaturacı Mahmut Özüygür'la evlendi çocuğu olmadı.)

4. **Mustafa Sabri** (v. 1928) adında çocukları olmuştur.

BABASI: İSA RUHİ BOLAY (1881-1954)

Müderris ve öğretmen olan babası İsa Ruhi Bolay, 1295/1881 senesinde Konya Fakih Dede mahallesinde doğdu. Babası ulemadan **Hadimli**

Mehmet Hulusi Efendi'dir. İlk tahsilini babasından aldı. Daha sonra Çukur Mekteb'te günün meşhur hafız öğretmenlerinden Hacı Derviş Efendi'ye devam ederek hafızlığını tamamladı. Arapçayı İzhar'a kadar babasından aldı. Ondan sonrada 1899'da Hükümet Konağı'nın batısında bulunan Fethiyye Medresesi'nde bir hücreye yerleşerek Hadimli Mehmet Vehbi Efendi'nin derslerine devam etti. Arapça Sarf İlmini günün meşhur otoritelerinden Samed Osman Efendi İle Başaralı Enes Efendi ve Pisili mahallesinden Dülgerzade Ahmet Efendi'den aldı. Sivaslı Ali Kemal Efendi'den "Adalı" ve Müsevvit Kürd Hacı Halil Efendi'den "Fıkıh"; Tavaslı Köse Osman Efendi'den ve Hacı Veyis Efendi'den "fıkıh ve mantık" gibi dersler okudu. İstanbul'da iken de hadis ilminden ayrıca icazet aldı.

İsa Ruhi Bolay tahsilinde devam ederken bir taraftan da alt sınıflardaki öğrenciye de ders müzakeresi ile meşgul oldu. Az yer, az uyur bütün saatlerini derslerine çalışmakla geçirirdi. 1322/1906 yılında Alâeddin Camii'nde 11 kişiden oluşan bir guruba Hadimli Vehbi Efendi'nin tertiplelediği icazet töreninde henüz 25 yaşındaki İsa Ruhi Efendi, kendisinden çok yaşlı arkadaşlarını geride bıra-

(1) Mehmet Hulusi Efendi'nin İsa Ruhi (d.1881-v.1954), Mehmet Emin (d.1884-v.1961) ve Ahmet Kazım (v.1908) adında üç oğlu olmuştur. Bakınız: Ahmet Çelik, "Kadı, Avukat ve Gazeteci Mehmet Emin Bolay (1884-1961)", Merhaba Akademik Sayfalar, 29 Mayıs 2013, C. 13, S. 18, s. 275-288.

İsa Ruhi Bolay (1881-1954)

karak ilk sırayı almış, merasimde bulunan Konya valisi, uleması ve eşrafı bu olayı takdirlerle karşılayarak genç alimi tebrik etmişlerdir.

Medreseden mezun olduktan sonra müderrislik hayatına 1899 tarihinde Fethiye Medresesi'ne başladı. Burada birçok öğrenci yetiştirdi. Ayrıca öğrencilere ikinci derslerini Kapı Camii'nde okuttu.

Hacı İsa Efendi ayrıca, Konya İdadisi ve İstanbul Darülfünun İlahiyat Şubesi'nden de mezun oldu. 1903'te Üsküdar İdadisinde bir müddet Arapça öğretmeni olarak görev yaptı. İstiklal Harbinde halkın Kuvayı Milliye katılmasını teşvik eden İsa Ruhi Efendi, zaferden sonra Konya Hükümet konağı önünde yaptığı konuşma ile hafızalarda yer etmiştir.

1921-1923 yıllarında bir süre Konya Darülhilafe Medresesi müderrisliği yaptı. Bu sırada Atatürk'le eşi Latife Hanım

22 Mart 1923'de Konya'ya geldiklerinde bu medreseyi ziyaret etmiştir.⁽²⁾

İsa Ruhi Efendinin Darülhilafe Medresesi müdürlüğü ve müderrislik yaptığı bu dönemde Mustafa Kemal Paşa ve Latife Hanım Darü'l-hilafe Medresesi'ni ziyareti sırasında tesadüfen İsa Ruhi Efendi'nin dersine girmiş, üstat hiç istifini bozmayarak dersine⁽³⁾ devam etmiş,

(2) Babalık Gazetesi, 26 Mart 1923.

(3) 26 Mart 1923 tarihli Babalık Gazetesi manşetten bu ziyaret şöyle anlatılır: "Darü'l-Hilafetü'l-Âliyye Medresesini Ziyaret. Perşembe günü alaturka saat sekizde Medreseye bir memur gelerek Paşa Hazretlerinin yarım saat sonra Medreseyi ziyaret buyuracakları ve talebe-i ulümü ve Müderrislerini dersanelerinde vazifeleri başında görmek arzu eylediklerini Medrese müdüriyetine bi't-tebliğ avdet eylemiş ve filhakika biraz sonra Refikâi muhteremleri Latife hanımefendi hazretleri ve maiyyet erkanı ile birlikte teşrifleri vaki olmuştur. Heyeti tedrisiyeden Müftü Yalvaçlı Ömer Vehbi ve Ahmet Efendilerle müderris Efendiler tarafından istikbal olunmuştur ve Lâtife Hanımefendi kemali hürmetle Müftü Efendinin ellerini öptükleri gibi hoca efendilere de beyanı ihtiram ve iltifat etmişlerdir. (Ahmet Efendi medrese müdürü ve Sahn bölümünün edebiyat öğretmeni Akşehiri Ahmet Talat Yeşilsoy'dur.) Paşa hazretleri ile müderrisin musafaha ettikten sonra, müdüriyet odasında istirahat ve takdim ve ikram olunan sütlü kahveyi kabul buyurmuşlar ve medresenin ders programı ile talimatname-i dâhiliyesini mütalaa ve tetkik ile dersaneleri dolaşmışlardır. Evvela kısmı harîç üçüncü sınıf dershanesini teşrif ve müderris Hadimi İsa Ruhi Efendi'nin Ahlak tedrisatını istima' ve "İnnâllâhe ye'mürüküm en tüeddü'l-emanâti ilâ ehliha..." âyeti celilesinden müstenbat olan "hükümetlerin esas teşekkûlatı ancak iltizam-ı adalet ve emanatın ehline tevdiinden ibaret olması" bahsi, sınıfı mezkûrun sinnen(yaşça) en küçük talebesi Hamdzade Hamdi Efendi (Prof. Dr. Hamdi Rağıp Atademir) tarafından takrir edilmiş ve husule gelen mahzuziyeti devletlerini bu âyet-i kerimeyi "Muvaqqiyetimiz için yegâne bir delil-i hayır ad ve hüsnü tefel eyleyim." beyanatı celilesi ile izhar ve müderrisi mumâileyh ile musafaha ve sınıfı mezkûr talebesini lütfen teşrif etmişlerdir. (Dershaneden çıkacakları esnada Sahn talebesinden Said Sami(Yüksel): Efendi teşriflerine karşı irticalen şu nutku irad eylemiştir. "Ümmetimizin mahbub-i kulûbu olan sevgili Paşamız; evvelki gün Konyamızı ve bu günde taltifen ve tenezzülen Medresemizi teşrif buyurmalarından mütehasıl meserrat ve iftihârımızı a'mak-ı kalbimiz(kalbimin derinliklerine) şırdıramıyarak hak-i pakî devletlerine Medresemiz heyet-i tedrisiye ve tederrüsiyesi namına arza mütecasir oldum. Okuduğumuz ilimler, fener bize dünya ve ahiret saadetini ve ikmalî feth-i ilim eyledikten sonra, efrad-ı millete ait vazife-i irşadiyemizi pekâlâ telkin eyliyor ve kuvve-i dimağiyemizin hali hazırda ilim ve hali seferde ifayâ vazife askerîye şerefi azimi ile terbiye ve temnih ediyor. Cemiyeti mukaddese-i milliye ve diniyemizin terakkıyatı asriye ile mütenasip münevverî'l-fikir şahsiyetlerle haizi itilâ ve naili beka olacağına itikad ye imanımız pek vüsk olmakla eseri hüdâ pesandanelerine tabaiyetin çalışmağı kâffe-i umuri devletlerinde tevki-

Ahmet Kazım Bolay (1911-1989)

Mustafa Kemal dersi dikkatle dinlemiş ve üstadın elini sıkarak “Çok memnun oldum. Teşekkür ederim, sağ ol, var ol, hocam” sözleriyle kendisini taltif ederek ayrılmış, bu memnuniyetinin mükâfatı olarak bütün müderrislere dağıtılmak üzere bir hayli de para bırakmıştır.

Zamanının tanınmış ulemasından olan Hacı İsa Efendi Konya’da halk arasında çok sevilir ve sayılırdı. Nurani bir simaya sahip olup, daima güler yüzlü bir kimseydi.

Medreselerin kapatılmasından sonra Konya İmam Hatip Mektebi’nde görev alan İsa Ruhi Bolay bu okulun 1926’da kapatılmasından bir müddet Ankara’da çalışmıştır. Bir ara demir tüccarlığı da yapmışsa da bu işi bırakarak 1932’de Konya merkez vaizliği görevine devam etmiştir.

İslami ilimleri neşre devam

fatı sübhaniyeye mazhariyetleri duasını dersi evvel misali ezber eylediğimizi marezi teşekkürde arz eyler ve kemali hürmetle zat-ı asifanelerini selamlarız, Muhterem Gazi Paşamız.” Hitam-ı hitabede Efendi mumaileyhe: “Büyük fikirlerde bulunduğunuzdan dolayı hasseten tebrik ve teşekkür ederim.” lutf ve iltifatınızda ve umum talebeye de bezli teveccühte bulunmuşlar bilahare kısmı hariç ikinci sınıf dershanesini ziyaret buyurmuşlardır.”

etmiş ve tam yarım asır Konya’nın ilim ve irfanına hizmet ederek ve hatta tek parti döneminin baskısını da hiçe sayarak birçok alim, vaiz, müftü ve öğretmen yetiştirmiştir. Dini ilimlerin yasak olduğu dönemlerde, kabiliyetli gençlere bazen evinde tahsis ettiği bir odada bazen de Meram Çandır yöresindeki bağ evinde öğrenci okutmaya devam etmiştir. İsa Ruhi Efendi öğrenci yetiştirme gayreti dışında boş kalınca ya ilmi mütalaa veya nafile namazla meşgul olurdu.

Maddi yönden sıkıntıya rağmen harçlığından biriktirdiği az bir para ile ilk defa 1950’de, ikinci defada 1952’de başkası namına bedelen hac etmiştir. Hacda görülen eksiklikler üzerine 1948’de özlü bir “Hac Rehberi” (Ülkü Basımevi, 139 sayfa) yazarak Diyanet Başkanlığı tarafından da beğenilen eserden yüzlerce nüsha basılarak müftülöklere gönderilmiştir. Diğer eserinin adı ise “İslâm’da Vasiyet” tir.

Zahiri ilminin yüksekliğiyle manevi sahadaki yüceliğiyle mütenasip olan İsa Ruhi hoca; güzel ahlakın, tevazunun ve ha-

1926 yılı Konya İmam Hatip Mektebi.

yırhahlığın bir örneği idi. Köşede, bucakta çaresiz kalan zavalıları bilir ve bulur ve onlara yardım ederdi. Hastalığının ilk dönmelerinde fakir bir ailenin ziyaretine giden bir dostundan o ailenin durumunu sormuş ondan “*Ne yorganları, ne sergileri var, çok perişan durumdalar*” cevabını alınca çok üzülmüştür. Sonra kendisini çok seven birkaç dostuna haber göndererek bu fakir ailenin ihtiyaçlarını temin ettirmişti. Daha sonra kendisine ziyarete gelen bu fakir genç: “*Oğlum, haliniz öyle pek durgun idi de neye gelip bana haber vermedin*” deyince zavallı fakir ağlamağa başlamış, Üstat da yardımı yapan kimselerin isimlerini birer birer sayarak göz yaşları içinde onlara samimi dualar yapmıştı. Müftü seçimlerinde diğer adaylardan 35 oy fazla almasına ve Diyanet Reis-

liği Müşavere Heyetinin de ona tercihe karar vermesine müftülük de onun hakkı olmasına rağmen her nedense müftülük görevi ona mukadder olmamıştır.

İsa Ruhi Bolay hoca efendi geçirdiği bir trafik kazasından sonra rahatsızlanmış 17 Şubat 1954’de Konya’da vefat etmiştir. Üçler Kabristanı’ndaki mezar taşı kitabesinde: “Hüvelbaki. Burada Hadimli Mehmet Hulusi Efendi oğlu Konya ulemasından Müderris Hacı İsa Ruhi Bolay metfundur. Ruhuna Fatiha” yazılıdır.⁽⁴⁾

AHMET KAZIM BOLAY (1911-1989)

Ahmet Kazım Bolay Konya İl MEM Özlük Arşivi’nde bulunan 11 Mayıs 1929 tarihli biyografisi

(4) R.Ö., Hacı İsa Efendiden, Yeni Meram 22 Şubat 1954; ?, Hayatı, Şahsiyeti, Eseri, Hacı İsa Ruhi Bolay, Yeni Konya, 25-26 Şubat 1954.

1928 yılı, Kütahya İmam Hatip Mektebi.

si şöyledir:

“İsmim Ahmet, mahlasım Kazım’dır. Maruf bir sülaleye mensup değilim. Hanefiyyü’l-mezhep bir Türküm. Pederim vaiz hoca İsa Ruhi Efendi’dir, (validem Şakire hanımdır). 25 Kanunisani 1326/7 Şubat 1911 senesinde (Konya’da) doğdum.”

Ahmet Kazım Beyin nüfus tezkeresine göre doğum yeri Kerimdede Mektep Mahallesi’dir. (KMEMK3-21_0048)

TAHSİLİ

“İlk tahsilimi pederim (İsa Ruhi Efendi’)den alıp 1 Eylül 1339 / 1923 tarihinde bi’l-imtihan **Konya İmam Hatip Mektebi’ne** dâhil oldum. Dördüncü sınıfa kadar üç sene mektebi mezkurede bulundum. Bilahare hariçte tahsilime etmek adem-i müsaa-desine mebni bir sene fasıla (ara) verdim. Sonra **Kütahya’da** olan

İmam ve Hatip Mektebi’ne yedimde (yanımda) olan tasdikname ile girdim. Sonrada dördüncü sınıfa devam ederek 28 Mayıs 1928 tarihli umumi 105, hususi 27 numaralı “ala” dereceli şahadetnâme’yi aldım.”⁽⁵⁾

Ahmet Kazım Bolay’ın **Kütahya İmam Hatip Mektebi’nden 28 Mayıs 1928’de aldığı diploması** şöyledir:

“1927-1928 seney-i dersiyesi imtihan-ı umumiyesi neticesinde Kütahya vilayeti İmam Hatip Mektebi’nden tahsilini ikmal ederek usuli dairesinden imtihan vermek suretiyle İmam Hatip şaha-

(5) Dört yıllık bir okul olarak İmam Hatip Mektepleri, 1924’de 500’e yakın medresenin kapatılmasına karşılık, sadece 29 yerde açıldı. Bu sayı ise her yıl biraz daha kırılarak iki yıl içinde 20’ye, 1926-1927 yılında ise Kütahya, İstanbul dışındaki okullar kapatılarak sayısı 2’ye kadar düşürüldü. 1931-1932 ders yılında ise, İmam-Hatip Mektepleri tamamen kapatıldı. Bakınız: Mustafa Öcal, “Künye Defterleri’ne Göre İstanbul İmam ve Hatip Mektebi (1924-1930), Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi Cilt: 17, Sayı: 2, 2008, s. 175-232.

1932 Çumra Dinek İlkokulu

12

وظيفه : آخردا جوم فرجه معلم

درجه نوزدهم :

	آردو مصفاني	آردو مصفاني
	باباندا آردو	باباندا آردو
	دوقد فرجه برودا ينجي	دوقد فرجه برودا ينجي
	مليتي	مليتي
	پستد ينجي مکتبه دتارنجي	کوتاهيه ماک وظيفه مکتبه دتارنجي
درجه يک		اعلا
اداره وظيفه مننده ماد افلاک معارف	فعايت	فعايت
وظيفة منده قاده ماصيف	معارف	معارف
ارينه جوم فرجه معلم آخردا	معارف	معارف
ماد افلاک برودا معلم لئوم	معارف	معارف
7-5-929	معارف	معارف
A. Kazım	معارف	معارف

Ahmet Kazım Bolay'ın 11 Mayıs 1929 tarihli özgeçmişî.

1933 Afyon Bağlıca İlkokulu.

detnamesi almaya istihkak kazanmış olduğundan işbu şahadetname verilmiştir.”

RESMİ GÖREVLERİ

Ahmet Kazım Bey terceme-i haline şöyle devam eder:

“İki ay istirahatten sonra 1 Ağustos 1928 de küşat edilen **Konya Köy Muallim Kursuna**⁽⁶⁾ devam ile imtihanı ibraz-ı liyakat etmiş isem de hüviyet vesikamız henüz verilmemiştir.”⁽⁷⁾

“Hizmet-i devlete ilk defa ola-

*rak 1 Teşrinevvel / Ekim 1928’de **Akşehir Ortaca karyesi muallimliğine** 1500 yüz kuruş maaşla tayin edildim. Ve tercüme-i hal varakası birinci defa olarak veriyorum. Vazifemde bir güne infisal (ara) vuku bulmadığı gibi memuriyetim zamanında ve daha evvel taht-ı muhakemeye alınmadım. Hiçbir vechile ceza görmedim. 11 Mayıs 1929”*
(KMEMK3-21_0042)

Ahmet Kazım Efendi, Ortaca öğretmeni iken kardeşi **Mustafa Sabri**, Şubat 1929 sonunda vefat etmiştir. Bunun için Ortaca’dan ayrılarak Konya’ya gelmiş, bu sırada dişlerini tedavisini de yaptırmıştır.

Bundan sonra Ahmet Kazım Bolay şu yerlerde görev yapmıştır.

26 Aralık 1929’da **Saideli Ladik**,

(6) Bu kursla ilgili olarak Konya Maarif Müdürlüğü 7 Haziran 1928’de Babalık gazetesinden 12 maddelik bir ilan yayınlamıştır. Buna göre kursta öğretmenlikle ilgili, Terbiye, Ruhیات Usulü Tedris, Ders Tatbikatı ve Mektep Hıfız Sıhhası konusunda dersler verilmiştir. Bakınız: Babalık, 7 Haziran 1928.

(7) Derece-i tahsili müsait olup ta mesleğe yeniden köy muallimliği sınıfıyla intisab etmek üzere “A” kursuna devam edenler” listesinde 10 sırada Ahmet Kazım Beyi görmekteyiz. Bu kursa 299 kişi katılarak öğretmen olmuştur. Bakınız: KMA 86 Şehir Muallimliği Köy Muallimliği ve Müstahtem İken (1) A Kursuna Tabi Olarak Yeniden Öğretmenliğe Yükselenler Defteri s. 2.

Ahmet
Kazım
Bolay, 1933
yılı askerlik.

27 Aralık 1931'de **Çumra Dinek Mektebi Başmuallimi.**

Ahmet Kazım Bolay, Dinek'te öğretmen olduğu günlerde gece kalkar, tüfeğini ve keklüğünü alır köyün arkasındaki ormana keklik avına gidermiş. Ormanda kendine çam ağaçlarından küçük bir kulübe yapmış. Çadırını da bir akarsuyun yanında kurarmış. Kekliğini de pınarın az ilerisine ağaca asarmış. Çadırının içinde sabah namazını kılarken sabaha doğru kendi keklüğünün ötme sesine o civardan keklikler toplanıp gelince de orada keklikleri avlar-

mış. Sonra köye gelir, avladığı keklikleri samimi olduğu bir köylünün kapısına asarmış. Bunun anlamı akşam yemeğe sizdeyiz demekmiş. Köylüler kışlık odunlarını dağdan değil de ormandan temin ettikleri için ormandan da seyrelmeye artık keklikler gelmemeye başlayınca Ahmet Kazım Bey Konya MEM'ne gelerek "**Bu köyün avı bitti beni avı bol olan köye tayin edin**" diye bir dilekçe vermiş. Milli eğitimdeki müfettişler "**Ne demek bu köyün avı bitti.**" diye şaşırılmışlar. Ve Harman zamanı bir arabayla köye gelerek köylüye öğretmen Kazım Bolay'ın Milli Eğitim'e böyle bir dilekçe verdiğini bunun ne anlama geldiğini sormuşlar. Bunun üzerine bütün köy ayağa kalkarak Müfettişlere "Sakın hocamızı buradan almayın" diye ricada bulunurlar. Aradan yıllar geçer. Ahmet Kazım beyin başka yere tayini çıkar. Bir zaman sonra yolu tekrar Dinek'e uğrayınca onu tanıyan köylüler ona hürmetle olayı hatırlayarak gülüşürler.

15 Kasım 1932'de **Afyon Emirdağ Başlıca,**

(bu görevde iken Ilgın Ruus (Başköy) Köyü muallimi Remzi beyle becayiş ederek Ilgın'a tayin istemiştir.)

27 Eylül 1933'de **Ilgın Ruus (Başköy).** Burada iken askere gitmiş ve 19 Kasım 1934'de askerden gelmiştir.

13 Kasım 1937'de **Konya Güvenç Köyü.** Bu köyde görevli iken 28 Şubat 1939 Posta ve Telgraf Müdürlüğü Ankara Posta Memurluğuna tayin olmuştur.

1934 Doğanhisar Bayköy İlkokulu.

8 Temmuz 1939'da **Ankara Posta Memurluğu** asaleti gelmiştir.

27 Mart 1940'da **Konya PTT Memuru**

12 Mayıs 1941'de Ankara'da açılan PTT şef ve murakıplık kursuna katılarak iyi derece ile mezun olmuştur.

7 Eylül 1942'de **Konya Sarayönü Merkez PTT Şefi** ve 12 Aralık 1944'de Konya PTT Memuru olmuştur.

30 Kasım 1955'de tekrar öğretmenliğe dönerek **Konya Çumra Merkez Okulu öğretmeni** olarak tayin edilmiştir.

10 Eylül 1956'da **Konya**

Merkez Şükrü Doruk Okulu öğretmenliğine başlayan ve Meraam Ortaokulunun kurulmasına öncülük eden Ahmet Kazım Bolay **22 Eylül 1969**'da kendi isteğiyle 39 yıllık memur hayatından emekli olmuştur.

AİLESİ

Ahmet Kazım Bey'in ilk hanımını **Makbule Hanım**'dır. 30 Ekim 1944'de vefat etmiş, Musalla Mezarlığı'na (ada 127, parsel 407) defnedilmiştir.

İkinci hanımını Nazif Erakman'ın kızı **Fatma Hayriye Hanım**'dır.

Ahmet Kazım Bolay'ın beşi

Fatma Hayriye Bolay (1913-1989)

Kazım Ahmet Bolay (1911-1989)

oğlan üçü kız olmak üzere sekiz çocuğu oldu.

1. Mehmet Gürhan (d.1937) (İstanbul Yüksek Ticaret Okulu mezunu, Eşi Fatıma Hanım, kızları Şakire Belma ve Banu)

2. İsa Ruhi (Ruhan) (d.1941-) (Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi mezunu Çukurova Üniversitesinde öğretim görevlisi. Eşi Melek Hanım, çocukları Sühan (d.1973) ve Dilara (1975))

3. Mehmet Ayhan (d.1942), (Ulaştırma Bakanlığı Müsteşar muaviniydi, emekli, eşi Rukiye Hanım, çocukları Alper (d.1975) ve Merve (d.1987))

4. Makbule İnci, (d.1944) (İstanbul'da yaşıyor. Eşi Güngör Tirelioğlu, çocukları Sarper (d.1964) ve Verda (d.1966)),

5. Mehmet Bayram (d.1945) (Emekli serbest muhasebeci ve mali müşavir, Ankara'da yaşıyor. Eşi Füsün Bilgin (d.1955), çocukları Didem

(d.1979))

6. Fatma Refia (d.1947) (Konya'da yaşıyor. Eşi Özcan Oktaç, çocukları Arife Deniz (d.1971, Hatice Nergiz (d.1973).)

7. Fatma (d.1951-v.1991) (Eşi, Necati Gökmen, Çocukları; Cemile Duygu (d.1980) ve Mustafa) Antalya'da yaşıyordu.)

8. Mustafa Tahir (d.1952) (S. Ü. Matematik bölümünden mezun Ankara Üniversitesi Eczacılık Fakültesi mezunu, eşi Şükran hanım, kızı Ceyda (d.1991)

VEFATI

Evinin bahçesinde dut ağacını sallamaya çalışırken kalp krizi geçiren Ahmet Kazım Bolay, hemen Meram Tıp Fakültesi Hastahanesi'ne kaldırılmış, 2-3 gün sonra da 16 Haziran 1989'da vefat etmiştir.

Yeni Konya gazetesi onun vefatını "Konya ulemasından Hacı İsa Bolay hocanın oğlu, Ulaş-

1941 Ankara Etimesgut istasyonu.

Ahmet Kazım Bolay'ın oğulları ve yeğenleri (soldan sağa): İsa Bolay, oğlu Alp Bolay, Mustafa Bolay, Gürhan Bolay, Refia Oktaç, Ruhan Bolay, Mehmet Bayram Bolay.

tırma Bakanlığı Müsteşar Muavini Ayhan Bolay'ın babası emekli öğretmen Ahmet Kazım Bolay vefat etti. Bugün Kapı Camii'nden kılınacak cenaze namazını müteakip Üçler Mezarlığı'na defnedilecek olan merhuma Tanrı'dan rahmet, kederli ailesine başsağlığı di-

leriz.” haberiyle okuyucularına duyurmuştur.⁽⁸⁾

Kabri Üçler mezarlığında babası İsa Ruhi Efendi'nin yanındadır. Kabir taşında: “Hüvelbaki, merhum Konya ulemasının

(8) Yeni Konya, 17 Haziran 1989

dan müderris M. İsa Efendi oğlu Ahmet Kazım Bolay ruhuna Fatiha, d.1910-ö.10.06.1989” yazılıdır.

Eşi Fatma Hayriye Hanım ise 1989’da Konya’da vefat etmiştir. Üçler Kabristanında bulunan mezar taşı kitabesi şöyledir: “Hüve’l-baki Merhume Abdülhalim Nazif Erakman kızı Ahmet Kazım Bolay eşi Fatma Hayriye Bolay Hanımefendi ruhuna Fatiha d. 1913-ö. 23.08.1989.”

Allah Rahmet eylesin.

Kaynaklar:

Ahmet Çelik, Kadı, Avukat ve Gazeteci Mehmet Emin Bolay (1884-1961), Merhaba Akademik Sayfalar, 29 Mayıs 2013, C.13, S.18, s.275-288.

Ahmet Çelik, Osmanlıdan Cumhuriyet’e Öğretmenlerimiz:11, Mustafa Fevzi Bolay (1894-1981), Merhaba Akademik Sayfalar, 15 Haziran 2016, C. 16, S. 21, s.321-328

Anonim, Hayatı, Şahsiyeti, Eseri, Hacı İsa Ruhi Bolay, Yeni Konya, 25-26 Şubat 1954.

Babalık, 26 Mart 1923 ve 7 Haziran 1928

Konya İl MEM Özlük Arşivi No. 7545.

Mehmet Bayram Bolay (oğlu) ile 8 Mart 2014 ve 29 Mayıs 2017 tarihli görüşme. (Ayrıca M. Bayram Bey’e ilgisi ve fotoğraf arşivini paylaştığı için teşekkür ederim.)

Mustafa Arıkan, “Bolaylar”, Konya Ansiklopedisi, C. 2, Konya 2011, s. 154-158.

R.Ö., Hacı İsa Efendiden, Yeni Meram 22 Şubat 1954.

Saime Yardımcı, “Bolaylar” Konya’da Asırlık Bir Çınar, Konya 2011,s.104-105.

Mehmet Bayram Bolay ile Ahmet Çelik, 2014.